

Munkácsy Mihály (1844-1900)*Fehér ruhás hölgy*

Olaj, fa 56x46 cm

Jelezve balra lent: M. de Munkácsy

Kiállítva:

- 1925 Ernst Múzeum: Munkácsy Mihály és Paál László emlékkiállítás 43. tétel: *Blumenthal Ferdinand asszony arcképének vázlata*, 1891 szignálva, Hubay Jenő tulajdona

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft

Munkácsy amerikai útja

1886 őszén műkereskedője, Charles Sedelmeyer ösztönzésére Munkácsy elszánta magát egy amerikai körutazásra. Képeinek egy jelentős hányada akkor már amerikai gyűjtők tulajdonában volt, és ott függött Wanamaker philadelphiai áruházában a két világhírű Krisztus-kompozíció, a *Krisztus Pilátus előtt* és a *Golgota*. Az utazás fárasztó volt, de sikeres. Számptalan új portrémegrendelést hozott a festőnek, akinek fényes párizsi palotája, és feleségének nagyvonalú költségei igen sok pénzt emésztettek fel. Ráadásul 1888-ban lejárt az a Sedelmeyerral kötött szerződés is, amelyik addig biztosította a családi költségvetés egyensúlyát. Talán ez is magyarázza, hogy a nyolcvanas-kilencvenes évek fordulóján Munkácsy jóval több portrémegrendelést vállalt, mint korábban.

Képeit mindig nagy gondossággal készítette elő, a legmegszokottabb beállítást is vázlatokon próbálta ki először. Meglehetősen különös örömet is jelentett neki a vázlatfestés, hiszen itt még szabadjára engedhette szenvedélyes természetét. Fritz von Uhde német festő, aki 1880-ban Munkácsy tanítványa volt, írta le egy visszaemlékezésben, milyen lendületesen vágott bele Munkácsy egy-egy új vászon megfestésébe. Érdemes felidézni, mit ír Uhde mestere munkamódszeréről: „*Rendkívül termékenyítő, majdnem vidító volt látni, mily biztonsággal rakta a legvilágosabb fényeket a bitűmaláfestésre s mint festette aztán bele lassankint és világosan az egész alakot.*” (Visszaemlékezések Munkácsyra, Művészet, 1902, 322.)

Portrémegrendelések

1890-91-ben, nagyjából párhuzamosan, Munkácsy több amerikai milliomos-feleség arcképén dolgozott. Így már 1890-ben kiállított a budapesti Múcsarnok téli kiállításán egy pontosabban meg nem nevezett *Női arcképet*, amelyiket a Vasárnapi Újság 1890. december 7-iki számában reprodukáltak (793. oldal). A képen látható hölgy ugyanabban a beállításban, és majdnem ugyanabban a ruhában ül modellt, mint a Végvári Lajos által 522. sorszám alatt nyilvántartott *Blumenthalné* (Végvári 1958. *Blumenthalné arcképe*, Párizs, 1891. olaj, életnagyságú forma, jelezve jobbra lent: Munkácsy 1891; Blumenthal-gyűjtemény, Párizs. Reprodukálva: Sedelmeyer: M. von Munkácsy, Paris, 1914. 121. és Végvári: CLXXX. tábla), és a jelenleg *Fehér ruhás hölgy* címet viselő kép modellje. Kevés eltéréssel megegyeznek a három portré hátterét kitöltő kellékek is, a jobb vagy bal oldalon elhelyezett legyezőpálma, a jobb sarokban lévő berakásos keleti asztalka, a hölgy mögött sejlő kabinetszekrény valamint a hol vázába, hol cserépbe helyezett virágcsokor. De ismerősek mindezen elemek Munkácsy szalonjánereiről is. A mester ragaszkodott a tárgyak természet utáni ábrázolásához és képeinek berendezését egyszerűen begyűjtötte a műtermébe. Kis eltérést figyelhetünk meg viszont az arcoknál, noha a két befejezett kép arc-karaktere azonos.

Hubay és Munkácsy

A kész Blumenthalné-portrét Munkácsy kiállította az 1891-es párizsi Salonban. A *Fehér ruhás hölgy* 1925-ben bukkant fel az Ernst Múzeum egyik kiállításán, mint Hubay Jenő tulajdona. Hubay alig néhány évvel volt fiatalabb Munkácsynál és hegedűművészként nagy karriert futott be. Feltehetően Liszt Ferenc révén került ismeretségbe Munkácsyékkel, és egyike lett a péntek esti nagy fogadások állandó vendégeinek. 1885-től ideje nagy részét már Budapesten töltötte, a barátság azonban töretlen maradt Munkácsy élete végéig. Az ő gyűjteményében volt eredetileg Munkácsy egyik legszebb képe, a *Leány tálcával* (ma a Békéscsabai Múzeumban látható; Végvári Festménykatalógus: 220), valamint több Munkácsy-vázlat (Végvári, Festménykatalógus: 181., 254., 408.).

A *Fehér ruhás hölgy* megfestéséhez nagyon hasonló vázlatot őriz a Magyar Nemzeti Galéria is. A kép 523. sorszámmal szerepel Végvári Festménykatalógusában és a CLXXXI. táblán van reprodukálva.

(o. u.)

